

STORTINGET

Representantforslag 190 S

(2021–2022)

fra stortingsrepresentantene Torgeir Knag Fylkesnes, Lars Haltbrekken
og Kari Elisabeth Kaski

Dokument 8:190 S (2021–2022)

**Representantforslag fra stortingsrepresentantene
Torgeir Knag Fylkesnes, Lars Haltbrekken og Kari
Elisabeth Kaski om hurtigspor for flytende hav-
vind**

Til Stortinget

Bakgrunn

Debatten rundt havvind handler stort sett om konsesjonsbasert havvind – altså produksjon av vindkraft til havs til strømmettet. På grunn av skala, omfang og formål trengs det et eget regelverk, et konsesjonssystem og øvrig rammeverk for å få til dette. Det tar tid å utvikle, og hver søknad om konsesjon inkludert prosjektutvikling og utbygging vil ta lang tid.

Konsesjonsbasert havvind vil med normale prosesser være i drift tidligst om 10–11 år. Uansett om denne tiden kortes ned med et par år, vil man være altfor sent ute.

Det er avgjørende med ny fornybar kraft. Flytende havvind koblet til olje- og gassinstallasjoner kan redusere behovet for å tappe fastlandet for kraft og kutte betydelige utslipp på sokkelen. Det haster imidlertid minst like mye med omstilling av norsk leverandørindustri, som er tungt eksponert mot olje og gass. Derfor må det igangsettes et hurtigspor for flytende havvind.

Havvind og særlig flytende havvind er en enestående industriell mulighet. Problemet er at flere land er langt foran Norge i utviklingen av verdikjeder for flytende havvind. På volumsiden ligger verden langt foran Norge. Den nyeste tildelingsrunden i Skottland stod ale-

ne for 14 GW flytende havvind. Sammenlignet med det utgjør planene for Utsira Nord 1,5 GW – de eneste planene for flytende havvind i Norge – svært lite.

Men Norge kan fortsatt konkurrere på tid. Riktignok vil Hywind Tampen, en flytende vindpark som skal elektrifisere Snorre- og Gullfaksfeltene på norsk sokkel med 88 MW, bli verdens største flytende vindpark når den i år settes i drift. Men dette kommer til å bli slått av Frankrike allerede neste år med fire parker på totalt 115–120 MW. Så kommer Storbritannia, Sør-Korea og Spania med respektive parker på 200 MW i 2024–2026. Flere land planlegger også større prosjekter i skrivende stund.

Selv om man ikke klarer å bygge det største hjemmemarkedet i Norge, kan man bygge en verdensledende verdikjede knyttet til flytende havvind med storstilte eksportmuligheter på sikt. Men da må man gjøre umiddelbare grep – man har ikke tid til å vente på konsesjonsbasert flytende havvind.

Heldigvis finnes det en løsning som kan gi den mengden flytende havvind man trenger for å gi nok oppdrag tidsnok til leverandørindustrien. Forslagsstillerne foreslår å bruke oljekonsesjonene til å gi tillatelser til å bygge ut flytende havvind koblet til oljeplattformene. Dette er allerede utprøvd teknologisk og regulatorisk. Hywind Tampen fikk tillatelser gjennom oljekonsesjon.

Dette kan gjelde både 1) flytende havvind direkte koblet til olje- og gassinstallasjoner uten balansekraft fra land med hybride lagringsløsninger som for eksempel batteripakker og 2) flytende havvind til eksisterende elektrifiserte felt og installasjoner.

Erfaringen fra Hywind Tampen var imidlertid ikke god for alle parter. Fiskeriinteressene ble ikke hørt i prosessen, selv om organisasjonene kom med konstruktive

og konkrete forslag til innretning på vindturbinene som var teknisk gjennomførbare. Ifølge Equinor ville dette imidlertid innebære økte kostnader og konflikt med andre oljefelt. Forslagsstillernes syn er at fiskeriinteressene må skjermes. Sameksistens vil medføre noe økte kostnader, men dette er kostnader oljeselskapene må ta, og som de har råd til.

Med denne løsningen kan leverandørindustrien få oppdrag innen flytende havvind i løpet 1–2 år. Utbygging og drift kan skje rundt 2025. Med et slikt tidsskjema tar man for alvor opp konkurransen internasjonalt. Med på kjøpet kommer store utslippskutt, teknologiutvikling, kostnadsreduksjoner og mindre tapping av kraft fra land. Dette kan også gi mindre behov for subsidier når konsesjonsbasert flytende havvind kommer på plass senere, gjennom at verdikjeden allerede har fått omfattende trening i produksjonen.

For effektiv bruk av oljekonsesjonene til å gi slike tillatelser, må myndighetene aktivt legge til rette for det. Dette gjelder en tydelig avklaring av hvilke prosesser som gjelder. Det må for eksempel tydeliggjøres hvilke krav til konsekvensutredninger som gjelder, og kravene må utformes slik at søknadsbehandlingen blir rask. Det må også tilrettelegges for grundig involvering av fiskeriinteressene på en måte som sikrer at det ikke gis tillatelser som svekker fiskeriene og viltlevende marine arter. Ikke minst må myndighetene ta initiativ overfor sektoren og fremme løsningen.

I dag er det forskriftsfestet at operatører skal utrede elektrifisering med kraft fra land. Dette er lite hensiktsmessig. For å få fortgang i elektrifisering med flytende havvind vil forslagsstillerne at alle operatørene på sokkelen skal utrede elektrifisering med flytende havvind raskt. Dette vil bidra til å skape betydelig etterspørsel.

Forhøyet CO₂-avgift på sokkelen bidrar til lønnsomhet i utbygging, men det kreves trolig flere virkemidler. Forslagsstillerne foreslår å innføre en produk-

sjonsavgift på olje og gass, som går tilbake til sokkelen ved å finansiere omstilling og utvikling av de nye verdikjedene innen flytende havvind, CCS og hydrogenproduksjon gjennom et omstillingsfond. Dette kan være en del av en helhetlig klimaavtale mellom staten og næringen. Dette utredes nå som en del av budsjettforliket mellom Sosialistisk Venstreparti og regjeringen.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g:

1. Stortinget ber regjeringen gjennom petroleumsregelverket ta initiativ til at flytende havvind blir brukt til å elektrifisere offshore olje- og gassinstallasjoner på norsk sokkel. Det skal ikke gis tillatelser som svekker fiskeriene og viltlevende marine arter.
2. Stortinget ber regjeringen stille krav om at alle oljeselskaper med utvinningstillatelse på norsk sokkel skal igangsette utredning av elektrifisering av olje- og gassinstallasjoner med flytende havvind.
3. Stortinget ber regjeringen innføre krav til nullutslipp for supply- og serviceskip til innehavere av utvinningstillatelser på norsk sokkel.
4. Stortinget ber regjeringen sikre krav til norsk innhold til utbygging av flytende havvind for elektrifisering av olje- og gassinstallasjoner på norsk sokkel.
5. Stortinget ber regjeringen i forbindelse med ny eierskapsmelding fremme forslag til hvordan det statlige eierskapet kan bidra til investeringer i norsk leverandørindustri knyttet til flytende havvind.
6. Stortinget ber regjeringen i forbindelse med gjennomgang av virkemiddelapparatet særlig vurdere hvordan virkemidlene kan innrettes for å raskt utvikle verdikjeder for flytende havvind i Norge.

7. april 2022

Torgeir Knag Fylkesnes

Lars Haltbrekken

Kari Elisabeth Kaski

